

MESARSKI LIST

Stručni list za mesarski, kobasičarski i srodni zanat

Izlazi mjesečno.

Uredništvo i uprava p. Št. Vid nad Ljubljano. Telefon št. 22-89.

Oglasi po cjeniku.

Pretplata za čitavu 1932. godinu 30 Dinara.

Da li će Senat vratiti Skupštini predlog o suzbijanju skupoće?

Pod predsjedništvom g. Miloja Jovanovića održao je 15. p. m. po podne odbor za proučavanje zakonskog predloga o suzbijanju skupoće životnih namirnica svoju sednicu. Rasmatrajući u detaljima ovaj zakonski predlog, odbor se nije mogao složiti sa izvesnim odredbama u skupštinskom predlogu ovoga zakona. Odbor je našao da se zakonski predlog o suzbijanju skupoće, u redakciji, kako ga je primila Narodna skupština, ne bi mogao primiti i od strane Senata moraju se u njemu učiniti više neophodnih izmena. Usled toga i mišljenje odbora može se dati tek docnije, dok se ova sporna pitanja izvesnih zakonskih odredaba potpuno prouče i dok se ne pripreme konkretni predlozi za izmene, koje bi imao učiniti Senat u ovome zakonu. Sa ovom odborom odlukom saglasio se i Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja g. Pucelj Ivan.

Odborsku odluku na svojoj popodnevnoj sednici sankcionisao je i klub senatora. Ako i plenum Senata bude odobrio ovo mišljenje odbora, zakonski predlog za suzbijanje skupoće biće vraćen Narodnoj skupštini na ponovno rešavanje.

Da bude našim čitaocima poznat predlog Zakona o suzbijanju skupoće, o kome je bilo poslednje vreme toliko govora, i protiv koga su se digle skoro sve trgovačke i industrijske komore u zemlji, to donosimo iz njega važnije paragrafe.

§ 1. Pod životnim namirnicama, po ovome Zakonu, podrazumevaju se: ljudska hrana (jelo i piće) i stočna hrana, odeća, obuća, ogrev i osvetljenje, kao i materijal za izradu istih.

Ovde ne spadaju predmeti, koji služe luksuzu.

Monopolisani predmeti i lekovi, koji se prodavaju samo po apotekama, ne potpadaju pod odredbe ovoga zakona, pošto se i onak već unapred taksiraju od nadležne vlasti.

§ 2. Svaki, ko prodaje ma kakve životne namirnice u radnji (dućanu) prodavnicu, na trgu (pazaru, pijaci) ili na kome drugom mestu, mora označiti i istaći cene pojedinih predmetima i vrsti robe tako, da ih svako može lako i jasno videti i razumeti. Isto tako mora istaći i cenovnik, propisan od policijske vlasti.

Niko ne sme prodavati skuplje od one cene, koja je za dotičnu namirnicu propisana u cenovniku. Prodaja ispod označene cene u cenovniku dozvoljena je.

Ovo važi kako za trgovce na veliko ili na malo uopšte, tako i za industrijalce, zanatlije i ostala lica, koja se bave prodajom životnih namirnica, bilo da ih sami proizvode ili samo preprodaju.

Od prednje obaveze izuzimaju se samo proizvođači-zemljoradnici, seljaci, koji su svoje proizvode doneli na trg radi prodaje, ali ne i seljaci, koji vrše preprodaju tuđih proizvoda.

Ko se ogreši o prednje odredbe, kazniće se zatvorom od tri meseca i novčanom kaznom do 10.000 dinara.

§ 3. U hotelima, restoracijama, kafanama, javnim kuhinjama i u gostiteljskim radnjama uopšte, cene jela i pića označavaju se na jelovniku, cenovniku; za jelo po porcijama, a za piće po uobičajenom načinu (litar, boca od 1/10 l, čaša, šolja).

(Slede još drugi propisi za hotele, kafane itd.)

§ 4. Svaki prodavac je obavezan, da izlaže prodaji sve životne namirnice nabavljene ili proizvedene u cilju prodaje.

Zabranjuje se nagomilavanje životnih namirnica u svrhu, da se ma koja vrsta izuzme iz prometa i time povisi njena cena.

Ko se ogreši o prednje odredbe kazniće se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom do 50.000 dinara.

§ 5. Prodavcima životnih namirnica zabranjuje se, da traže veću cenu za iste od one, koja obezbeđuje običnu i dozvoljenu trgovačku čistu dobit. Ova dobit ne sme biti ni u kome slučaju veća od 20 od sto.

Ovo se ne odnosi na zemljoradnike, koji donose na trg svoje proizvode na prodaju.

Pri izračunavanju procenta čiste dobiti uzima se za osnovicu nabavna cena robe (cena sirovina, polupreradjevina i preradjevina) kao i troškovi oko dobavljanja robe (carina, otpremnički troškovi, izdatci za pakovanje, provizija posrednika i t. sl.) zatim opšti i poslovni troškovi (troškovi za manjke, provizije zastupnika, troškovi za radnjavanje, plate i nadnice nameštenika i radnika, izdatci za socijalno osiguranje, za osiguranje preduzeća, zakupnine, poštanski i reklamni troškovi, amortizacija i sl.).

Ko se ogreši o odredbe prvog stava ovog paragrafa kazniće se do tri meseca i novčanom kaznom do 10.000 dinara.

§ 6. Zabranjuje se višestruko preprodavanje (verižna trgovina) i nečista spekulacija, kojom se namerno ide za poskupljivanje cena životnih namirnica, a naročito širenje neistinitih vesti i dogovaranja između proizvođača ili posrednika da bi se povisila cena robe.

Zabranjuje se kupovanje životnih namirnica za trgovinu (pijacama i sajmovima), vašarima, panadurima, radi prodaje na istom mestu i za vreme trajanja istog pazarnog dana.

Maloprodavci, radi svoga snabdevanja, mogu sa velikoprodavcima zaključivati kupoprodaje samo posle vremena, određenog za prodaju na malo na dotičnom mestu.

Ko se ogreši o prednje odredbe kazniće se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom do 50.000 dinara.

§ 7. Pri prodaji životnih namirnica, ko lažno meri ili smanjuje uobičajene obroke (porcije) kazniće se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom do 10.000 dinara.

§ 8. Ko radi prevare u trgovini ili prometu prodaje surogat kakve robe kao pravu robu ili pridaje robu svojstva, kojih ona nema, kazniće se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom do 50.000 dinara.

§ 9. Izviđanje krivica po ovom Zakonu vršiće se: bilo na prijavu privatnih lica, bilo po pretstavci nadležnog policijskog ili opštinskog organa po službenoj dužnosti.

U prijavi i pretstavci mora se označiti: krivac, delo, dokazno sretstvo-svedoci i podnosilac.

Pretstavka zakletog nadležnog policijskog ili opštinskog organa potpun je dokaz o delu i krivici optuženog lica. U nedostatku ovoga dokaza važe propisi Zakona o sudskom i krivičnom postupku.

§ 10. Prethodno izviđanje, kako i raspravljavanje i presuđivanje krivica po ovom Zakonu vršiće Mesno nadležne policije, vlasti po odredbama zakona o sudskom i krivičnom postupku od 16. februara 1929 godine i ovoga Zakona.

Izviđanje se može izvršiti i presuda izreći odmah na licu mesta.

§ 11. Presude izrečene u visini kazne do deset dana i novčane kazne do 1000 Din odmah su izvršne.

Protiv ostalih izrečenih presuda interesovana lica imaju pravo priziva, odnosno revizije na nadležni Okružni sud u roku od tri dana računajući od dana saopštenja i to neposredno preko vlasti, koja je izrekla presudu.

Okružni sud može presudu prvostepene vlasti: odobriti ili poništiti ili preinačiti.

Predaja priziva, odnosno revizije preko pošte na povratni receptis smatra se kao da je toga dana predata vlasti, koja je donela presudu.

§ 12. Ko čini u povratku jedno od dela spomenutih u paragrafima 4, 5, 6 i 8 ovoga Zakona, kazniće se pored kazne predviđene za to delo i zabranom daljeg rada do godine dana.

§ 13. Po ovome Zakonu: kazna zatvorom ne može biti manja od tri dana; novčana kazna ne može biti manja od 3.000 dinara; izvršenje kazne ne može biti odlagano.

§ 14. Kazna zatvorom, izrečena po ovome zakonu, ne može se zamenjivati novcem.

Novčana kazna u slučaju da se ne može naplatiti u roku od mesec dana iz trećine imanja osuđenoga, zamenjuje se zatvorom, računajući svaki dan zatvora po 100 Din.

Zamena novčane kazne u kaznu zatvorom ne može preći više od tri meseca, a u slučajevima povrata ne može preći više od šest meseci zatvora.

Odluku o zameni novčane kazne kaznom zatvora donosi vlast, koja je donela rešenje, odnosno presudu o kazni.

§ 15. U slučajevima, §§ 2, 4, 5, 6 i 8 ovoga Zakona, pored kazne i novčane kazne, osuđenom će se oduzeti i sva količina robe, koja je bila predmet krivičnog dela i prodaje se u korist »Fonda« za ishranu sirotinje.

Oduzimanje robe i njeno čuvanje do pravosnažnosti presude vrši se po postojećim za to propisima.

Ako je privremeno ili definitivno oduzeta roba podložna kvaru, prodaće se u roku od 24 časa po oduzimanju, javnim nadmetanjem; u protivnom slučaju prodaće se u roku od pet dana po pravosnažnosti presude.

Ako okrivljeni ne bude osuđen vratiće mu se oduzeta roba odnosno novac, dobijen od prodaje njegove robe.

§ 16. Vlasnik preduzeća jamči za kazne na koje bude bio osuđen zastupnik ili koji službenik njegovog preduzeća za dela protivna propisima ovog zakona i to solidarno sa osuđenim licem tako, da se polovina iz nosa novčane kazne ima naplatiti od vlasnika preduzeća odmah po pravosnažnosti

presude, a njemu se ostavlja pravo, da posle traži naknadu od osuđenog lica.

Pod vlasnikom preduzeća razume se i svako pravno lice.

§ 17. Tužba i krivica po ovom Zakonu zastarevaju za tri meseca. Presuda, kako o krivici, tako i o dosudjenoj naknadi i štete zastareva za godinu dana.

§ 19. Prijava vlasti, da se je neko lice ogrešilo o odredbe ovoga Zakona, ne podleži plaćanju takse. Taksa na žalbu je Din 20.—. Taksa za vođenje istrage i presudu je 50 Din, kad presuda postane pravosnažna, i ovde vredi propis člana 5 Zakona o taksama, sa njegovim izmenama i dopunama.

§ 20. Pri svakoj opštinskoj vlasti obrazovao se »Odbor za određivanje cena životnih namirnica«; njegova je dužnost, da kontroliše činjenice pomenute u stavu 3 paragrafa 5 ovog Zakona; da povremeno, prema potrebi, određuje maksimalne cene životnih namirnica, koje će nadležna policijska vlast objavljivati kao cenovnik, po kome se moraju prodavati namirnice (najskuplje) i da na poziv vlasti vrše potrebno veštačenje.

Članove ovoga odbora određuje opštinska vlast iz redova: zemljoradnika, zanatlija, trgovaca, industrijalaca i potrošača.

Gde je ma iz koga razloga nemoguće obrazovanje ovoga odbora pri opštinskoj vlasti, isti će se obrazovati pri nadležnom sreskom načelstvu, a članove će imenovati sreski načelnik.

§ 21. Ako se pri izviđanju i donošenju presude određeni policijski organ ili sudija namerno ogreši o odredbe ovoga Zakona tako, da neko lice bude nevinno ili suviše

strogo kažnjeno, odgovaraće disciplinski po zakonu o činovnicima.

Ako policijski ili opštinski organ, koji podnosi predstavku za isledjenje krivice po ovome Zakonu podnese namerno nevernu predstavku, kazniće se otpustom iz službe ili novčanom kaznom do tri hiljade dinara. Kaznu izriče nadležni starešina.

Ako član »Odbora za određivanje cena životnih namirnica« nesavesno vrši poverenu mu dužnost, kazniće se novčanom kaznom do 10.000 dinara, a pored toga osudiće se i na plaćanje naknade eventualno pričinjene štete. Prijavu podnosi nadležna policijska vlast, a presudu donosi nadležni sreski sud. Novčana kazna se izriče u korist »Fonda« za ishranu sirotinje.

§ 22. »Fond za ishranu sirotinje« postoji kod Državne hipotekarne banke u Beogradu. Prihodi su mu novčane kazne i novac dobiven od prodate uzapćene robe po krivicama iz ovoga Zakona, kao i kamate na ovaj uloženi novac.

Rashodi se mogu učiniti samo na ishranu sirotinje. Fondom rukuje i raspolaže Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja. Novac za ishranu sirotinje može Ministar davati pojedinim društvima, organizacijama, u vidu subvencije.

§ 24. Svi nerezni predmeti po Zakonu o suzbijanju skupoće životnih namirnica i nesavesne spekulacije od 30. decembra 1921. godine imaju se raspraviti po odredbama istoga Zakona i pravilnika za njegovo izvršenje od 7. septembra 1922. godine. Pravosnažne presude, ali još neizvršene, imaju se takodje izvršiti po odredbama istoga Zakona.

Slučaj „patvorenja“ hrenovki u Osijeku

»Jugosl. Lloyd« doneo je sledeću vest: »U poslednje vreme opazilo se, da neki osječki mesari patvore hrenovke i safalade. Policija je povelu izvide i ustanovila nekoliko slučajeva patvorenja. Krivci će biti strogo kažnjeni novčanim kaznama.«

Mi smo se odmah obratili na mero-davno mesto, moleći za objašnjenje po ovoj stvari, jer je nama ova vest odmah izgledala vrlo čudnovata, ma da smo mogli naslućivati, što vlasti smatraju za »patvorene« hrenovke.

Slučaj tih »patvorenih« hrenovki vrlo je jasan, a postupak policije odn. zdravstvene komisije svakako pogrešan, jer se od strane nadležne zdravstvene komisije bilo ustanovilo, da su kobasice »patvorene« i to zbog toga, što su kobasičari u Osijeku upotrebljavali kod proizvodnje hrenovki i safalade nešto krumpirovog brašna, pa zbog toga odmah zaključili, da se u tom slučaju radi o »patvorenju«. Ali, svakome kobasičaru, pa i onima, koji imaju barem malo pojma o proizvodnji hrenovki i safalada, odmah je jasno, da upotreba krumpirovog brašna nije nikakovo »patvorenje«, već prosto potreba, jer se to brašno mora upotrebljavati, ako se hoće imati dobre hrenovke, jer to brašno omogućava, da ostane meso u hrenovkama kompaktno (zajedno), ako bi bio prat ukočen. Nužna je potreba kod hrenovki i safalada, da je meso zajedno, da se drži skupa, jer inače ne bi nitko mogao hrenovke prelomiti onako lepo, kako se to postizava samo sa krumpirovim brašnom.

Zbog toga ovde ne može biti ni govora o kakovom »patvorenju«. Kao što se ne može govoriti o »patvorenju« kod kobasica, gde treba dodati soli, bibera, paprike, isijota itd., tako isto smešno bi bilo tvrditi, da su hrenovke, kod kojih se upotrebljava krumpirovo brašno, posle upotrebljava krumpirovo brašno za 100% skuplje no svako meso, koje se upotrebljava za proizvodnju hrenovki i safalada. Pa ako mesari već moraju upotrebljavati krumpirovo brašno, koje je skuplje čak i od najboljeg mesa, onda je jasno, da se ovde ne radi o »patvorenju«, već samo o nekom dodatku, koji je neophodno potreban, ako se hoće

izraditi dobre, kompaktne hrenovke i safalade. Uzgred rečeno, taj dodatak krumpirovog brašna tako je minimalan, da skoro ne vredi o tome ni govoriti. Dovoljno je kada navodimo, da dolazi na 50 kg prata, cca. 1/2 kg krumpirovog brašna.

Pouzdanost možemo tvrditi, da se krumpirovo brašno kao dodatak i sredstvo, da meso stegne i drži u kobasicama skupa, upotrebljava skoro od svih naših kobasičara u državi, a do danas još ni jedan zbog toga nije bio pozvat na odgovor, a još manje, da bi zbog toga bio možda i kažnjavan, što se sada misli učiniti našim vrednim, i po svojoj odličnoj stručnoj spremi poznatim mesarskim i kobasičarskim obrtnicima u Osijeku.

Neka nama bude dozvoljeno na ovome mestu spomenuti, da se krumpirovo brašno upotrebljava sa znanjem vlasti skoro u svima naprednim državama, a primera radi poglavito u Nemačkoj i Austriji, gde je stručna sprema mesara i kobasičara svakako na zavidnoj visini, a kontrola zanata od strane zdravstvenih vlasti vrlo stroga. Pa kad je to svugde dozvoljeno, onda je dovoljan dokaz, da je upotrebljavanje izvesnog postotka krumpirovog brašna kod proizvodnje hrenovki i safalada dozvoljeno i potrebno, da bi mogli proizvođači biti valjani i onako, kako se to od naših kobasičara traži. Čuvena njemačka receptna knjiga Kocha, ne samo što upotrebljavanje krumpirovog brašna preporučuje, već nalazi, da je isto za proizvodnju hrenovki i safalade svakako potrebno, jer je bez upotrebe brašna hrenovka za prodaju neupotrebljiva.

Uvjereni smo, da će postupak protiv kobasičara u Osijeku, u koliko već nije, svakako biti ukinut, jer osječki mesari nisu radili ništa drugo, no svi ostali kobasičari, t. j. dodali su malo krumpirovog brašna, jer su bili tako naučeni još kao šegrti, a poznato je i njima, da se na celom svetu hrenovke rade onako, kako iste izrađuju naši odlični kobasičari i mesari u Osijeku.

**Širite
„MESARSKI LIST“!**

Za pojeftinjenje mesa u Sarajevu

»U Sarajevu je 7. o. m. otvorena mesnica gradske općine u tržnici, u kojoj se prodaje govedina po 6 dinara kilogram. Navala pred mesnicom bila je tolika, da je nekoliko redara moralo držati red. Otvorena biće i druga mesnica gradske općine u »Marijinom dvoru«, koja će također prodavati meso ovako jeftino.«

Ovakovu noticu čitali smo u posljednje vreme skoro u svima novinama. Neupućeni mogli bi razumeti, kao da gradska općina u Sarajevu prodaje mušterijama samo prima govedje meso za Din 6.— po kg. Ali, ako stvar malo bolje pogledamo, dođićemo do zaključka, da je danas nemoguće prodavati isključivo samo prima govedje meso po Din 6.—. Situacija na tržištu stokom u Sarajevu prošlog sajma bila je za goveda sledeća:

Goveda I. vrste priječka 5—6.50, domaća 4—5, goveda II. vrste 3—4, goveda III. vrste 3—3.

Vidimo dakle, da je cena kg žive vage govedjeg mesa i to za priječka 5 do 6.50, domaća 4—5 dinara, a gradska općina prodaje meso po Din 6.—. Ako ona blago nabavlja po Din 3—4, onda je za nju moguće da prodaje po gornjoj ceni govedjinu, jer općina svakako da imade za 90% manje troškova kod blaga, kao mesari, a vrlo toga su režijski troškovi skoro nikakovi. Zato je razumljivo, da može općina nuditi meso mnogo jeftinije kao mesari.

Ali, mi pitamo, kakav rezultat će općina time postići? U redu bi bilo, kad bi i sarajevska općina radila onako, kako su skoro sve općine radile ove zime u Njemačkoj. Tamo je svaka općina imala svoju mesnicu i prodavala je mesa za 40—50% jeftinije no mesari, ali samo siromasima, koji su prethodno dobili bonove za meso u opštini i tek na osnovu tih bonova moglo se kupiti jeftinije meso. Mi smo uvjereni, da postupak gradske opštine u Sarajevu mnogo škodi mesarskom i kobasičarskom zanatu u onim krajevima, jer će mušterije

biti uvjerene i tražice, da treba i mesari da prodaju meso po onako niskoj ceni, kao što to radi općina. Mušterije naravno neznaju, kakovi su režijski troškovi mesara, pa misle, da treba meso prodavati po Din 6.— ako je cena žive vage Din 5—5.60, pa da još mesar uvijek zaradjuje po kg 0.50—1 Din. Laik u struci i ne računa, da mora mesar utrobu baciti, koja vaga uvijek kod većih goveda više desetina kila. A gde su režijski troškovi, izdatci za strojeve, alat, plate nameštenika, kirija za lokale, porezi, opštinske pristojbe, visoke klaoničke takse itd? Sve to se mora kod kalkuliranja prodajne cene mesa uračunati i uzeti u obzir.

Mi nemamo, kako rekismo, ništa protiv toga, da općina prodaje meso jeftinije no mesari, jer je to u mogućnosti učiniti, ali opravdano možemo tražiti u ime naših mesara, da se općina sa ovom prodajom mesa ograniči tako, da prodaje meso na bonove samo siromasima. Zar je pravedno, da dobije trgovac, koji radi sa ogromnom zaradom meso po Din 6.—, dok on cene artiklima u svojoj radnji nikako ne snizuje?

Općina naravno nema ni izdaleka onih režijskih troškova, koje imade svaki mesar i kobasičar. Isto onako mogla bi n. pr. općina otvoriti gostionu i prodavati vino liter po Din 4.—, dok je cena istog vina u gostioni, koje drže obrtnici, Din 14—20.—. Mi smo znatiželjni, kakav bi stav zauzeli u tome slučaju gostioničari!

Općina traži od mesara i kobasičara, da plaća redovito porez i opštinske dažbine. Zato mesarski i kobasičarski zanatlija sa punom pravom očekuje, da ga općina u izvršavanju zanata potpomaže, a nikako da mu pravi smetnje, jer je danas mesar snizio cene mesu i mesnim proizvodima ovako već na minimum, a o tome se staraju vrhu toga još i odbori za suzbijanje skupoće, koji svugde postoje.

Revizija taksa i pristojbi za pregled stoke i stočnih proizvoda

Teška ekonomska kriza i nagli pad cena stoke i stočnih proizvoda iziskuju neminovnu potrebu, da se proizvodi stočarstva do granica mogućnosti rasterete od raznih dažbina, taksa i pristojbi, odnosno da se iste ublaže i dovedu u sklad sa postojećim stanjem. Zato je ministar poljoprivrede doneo pod br. 14.464-IV od 6. aprila o. g. rešenje, da se u tu svrhu revidiraju i prema potrebi smanje sledeće takse: 1. za pregled stoke za klanje i mesa; 2. za pregled stoke i stočnih sirovina, koje se otpremaju željeznicom ili brodom; 3. za maleinsanje konja namenjenih izvozu i 4. maksimalne takse za cepljenje stoke.

Na osnovu ovoga rešenja izdata su već naredjenja banskim upravama i Upravi grada Beograda, da se takse za pregled stoke za klanje i mesa, kao i klaničke pristojbe prema mesnim prilikama što pre revidiraju i s obzirom na sadašnje cene stoke i opće privredno stanje nivelišu.

Mesarski stalež mnogo je obradovala odluka gospodina Ministra poljoprivrede, jer je zbila krajne vreme, da se visoke kla-

ničke takse, koje je do sada uvijek morao plaćati mesarski obrtnik, današnjim prilikama odgovarajuće snize. Fakat je, da su se do sada naplaćivale preterano visoke pristojbe za klanje, pa su one ostale sada, kada je cena stoki pala za više od 50% kod ranije odmere pristojbi, pa su neke općine čak te pristojbe za klanje i povisile.

Pozivamo sada, u vezi naredjenja ministarstva poljoprivrede Banskim upravama, da mesarske organizacije u većim gradovima kao Zagrebu, Subotici, Sarajevu itd. predlože u vezi sa revizijom klaoničkih pristojbi svoje mišljenje po ovoj stvari kr. Banskim upravama, jer je sada za ovo najzgodnija prilika i ima izgleda, da će uspeti. Mi smo uvjereni, da će kr. Banske uprave prilikom revizije pristojbi za klanje, svakako saslušati i naše mesarske obrtnike da iznesu svoje predloge, ali držimo da je najbolje, da se u toj stvari odmah preduzmu potrebni koraci od strane naših mesara, kako bi imala odredba g. Ministra poljoprivrede zaželeni rezultat.

Zadruga za prodaju stočarskih proizvoda u Dalju

U Dalju se osniva Zadruga za prodaju stočarskih proizvoda, te će se u tu svrhu iznajmiti poznata moderna tvornica Braće Peć i Reich. Ta je tvornica poznata kao jedna od najmodernijih, te je za izgradnju ove i za strojeve izdano oko 2 i pol milijuna dinara, a naročito je poznata instalacija za pravljenje konzerva za vojsku. Osobito je mljekarski deo dobro snabdeven strojevima. Članovi zadruge će biti žitelji Dalja, Aljmaša, Erduta i Bijelog Brda. Seljaci će kao zadrugari prodavati stoku i svinje zadrugi, te će ova moći da

plati visoke cene za živu stoku, jer će ju preradjivati u modernoj tvornici, koja će gotovu robu slati na tržišta u Hercegovinu, Crnu goru i Dalmaciju, kamo je i do sada suhomesnata roba bila prodavana. Zadrugi udio iznosi samo Din 100.— te se je vršila supskripcija u Dalju, u kancelariji tvornice. Broj je zadrugara, koji su se do sada prijavili dosta velik, te ima nade, da će zadruga veoma dobro uspevati. — Zadrugi je stavljen u izgled i kredit od države, te će joj biti i s te strane rad omogućen.

Poteškoće našeg izvoza stoke zbog deviznih ograničenja

U Beogradu je 29. p. m. održana velika konferencija naših izvoznika blaga, kojoj su prisustvovali predstavnici Ministarstva trgovine i industrije te Ministarstva poljoprivrede. Na konferenciji je nastavljena rasprava, kako da se konačno uredi pitanje našega deviznog clearinga sa Austrijom. Sa naše stra-

ne jednake su tužbe na taj clearing kao i pre: izvoznici za prodanu robu i blago ne mogu dobiti glatko doznake kao pre, ma da su austrijski uvoznici položili kupovinu kod austrijskih banaka. A kako naši izvoznici prodaju robu, koja se svagde plaća gotovim nocem i ne daje na kredit te se na njoj za-

raduju male svote, stalo im je, da budu podmireni i podmirevani brzo i točno kao i pre. Sve od vremena, otkako je clearing uveden, to nije bilo moguće postići. Blizu 70 milijuna dinara položeno je na račun naših izvoznika kod Austrijske narodne banke, dok su naši uvoznici austrijske robe uplatili tek oko 6 milijuna dinara. Velike gotovine našeg novca imobilizirane su u Austriji. I ako je ravnoteža između naše i austrijske vanjske trgovine uvijek bila podvrgnuta tek malim promenama, ipak naši uvoznici austrijske robe slabo podmireju svoje obaveze. S jedne strane što gdekoji mogu ili računaju na lakšu dobavu jeftinijih shillinga te vrše svoje obračune drugim putevima a s druge strane, što je naš uvoz iz Austrije većinom kreditiran, to jest, sastoji se od robe, koja se daje na kredit pa naši uvoznici imaju vremena da podmireju svoje obaveze. Tečaj shillinga opet, kako misle neki, nije

osiguran po dosadanjoj razmeri i paritetu pa neki odlažu svoja plaćanja kasnije, računajući na baissu shillinga. Govoreno je o nastojanju Austrije, da što više svojih potreba podmiri vlastitom proizvodnjom blaga i svinja i o opasnostima, koje iz toga proizlaze za naš izvoz. Konferencija je uvidela, da treba što pre realizirati mogućnost izvoza našeg blaga i svinja i u druge zemlje. Zatraženo je, da se što pre sklopi sa Francuskom veterinarska konvencija, kako bi naš izvoz blaga i svinja mogao krenuti i prema toj velikoj zemlji potrošnici. Pale su tužbe na rad odbora za podjelu kontingenta blaga u Beogradu i rad toga demisionirao je jedan član toga odbora. Taj je naveo, da neke firme, koje su ranije svakoga tjedna izvažale nekoliko vagona blaga, dobivaju sada doznake za izvoz od nekoliko komada.

Mesarske vesti

IZVOZ TOVLJENIH SVINJA IZ VOJVODINE.

Tokom meseca marta bio je izvoz masnih svinja iz Vojvodine, kako javlja »Obzorov« dopisnik iz Novog Sada, obzirom na devizne propise i dozvoljene kontingente relativno dobar po količini i ceni. Nedeljno izvoženo je najmanje 50, a najviše 59 vagona svinja u Beč; dalje po 25 i 26 vagona u Prag, a isto toliko via Postumia u Italiju. Naši izvoznici plaćali su za prima robu u toku marta 5½ do 6.25 dinara kg žive vage, a unovčili postavno Beč po 1.28 do 1.40 šilinga; postavno Prag po 6.25 do 7 Kš. Zaklane svinje namenjene Italiji producenti su primali stalno po 6.50 dinara iz njihovog dvorišta. Osim toga kretalo je nedeljno po 150 komada volova na bečko tržište; bikovi nisu išli, jer kontingentom nisu predviđeni. Za dobre volove odobravalo se proizvodjačima 4 Din za kg žive vage, a i 4½ Din, što je bilo redje. U poslednje vreme nastao je u izvozu rogata stoke zastoj, koji će trajati još neko vreme, jer su se u nekim krajevima pojavile zarazne bolesti (stočne). U oba navedena artikla postoji u Vojvodini momentana hiperprodukcija, jer se računalo sa izvozom u prošlim godinama od najmanje 150 vagona svinja i oko 600 komada rogata stoke na tjedan.

TAJNA FABRIKA KONJSKE SALAME U SUBOTICI.

Subotica, 22. aprila. — Danas je subotička policija otkrila tajnu fabriku, u kojoj su se izradjivale kobasice i salame od konjskog mesa. Fabrika se nalazi u Šabačkoj ulici br. 36.

Policija je bila obavještena, da se cela ova ulica prošle zime snabdevala konjskim mesom. Kako policija o tome do tada ništa nije znala, odmah su policijski organi izašli na lice mesta i stigli baš u momentu, kada je »fabrikant« Janoš Mikuška hteo da zakolje jednog konja. U njegovoj radionici policajci su zatekli veliku nečistoću. Mikuška je priznao da je bez dozvole vlasti stalno klaonje i da je njihovo meso po vrlo niskoj ceni prodavao siromašnom narodu. Konje je kupovao po 80 do 100 dinara komad.

Pošto postoji opravdana sumnja, da su to bili bolesni i polucrknuti konji, sada se vodi istraga da bi se utvrdilo, da li je koji građanin oboleo od toga mesa. Mikuška je nedeljno klaon 2—3 konja i kod njega je nađen ceo magacin konjske salame, što je odmah zaplenjeno. Postupak protiv njega je u toku.

OLAKŠAVANJE KOD IZVOZA STOKE U BEČ.

Uporedo sa pregovorima o clearingu vodenju su u Beču pregovori o izvozu stoke. Utvrdjen je novi kontingent, čiji će se detalji naknadno odrediti. Isto tako rešeno je pitanje naplate provizija od strane austrijskih komisionara, na uvoz na našu stoku. U buduću će svi komisionarski računi biti jednaki i tim će se smanjiti režijski troškovi za 1.50—2 posto od brutto vrednosti i postići će se uštednja za našu privredu od 70 do 80 hiljadu dinara nedeljno. Ova povoljna činjenica imaće uticaja i na tržišne cene kod nas, i biće otklonjena ružna pojava samovoljnog zaračunavanja provizije od bečkih komisijonira. Cene svinja na bečkom tržištu popravile su se za 10—20 groša, ili preko jednog dinara po kilogramu. Naročito je skočila cena jugoslavenskih svinjama.

STRAŠNA SKUPOĆA STOČNE HRANE.

Najveća nestašica sena osetila se u Bosni. U Sarajevu je plaćano 100 kg sena po 150 dinara a u Travniku seljaci su plaćali

da prehrane ove kg 1.25 do 1.75. Sabirala se je svaka slamka kao punovredni dragoceni predmet. U Zagrebu prodaje se vagon sena po 12.000 dinara a na maloprodaju kg veletrgovci 1.25—1.35. U Slavoniji su radi poplave neobično porasle cene, pa se već tamo prodaje po 1.20 do 1.50 kg.

VELIKI PAD CENA STOKE U BUDIMPEŠTI.

Usled potpunog zastoja u Madjarskom izvozu stoke i mesa, došlo je do katastrofalne situacije na peštanskom tržištu. U mesecu novembru prošle godine započeti pad cena mesa dostigao je sada najniže stanje, pa su cene, koje sada notiraju, jedva 25 posto ranijeg starog nivoa cena. Na tednom sajmu pale su cene stoke na veliko na 30 do 40 fillira po kg, dok su prima telici notirali samo 50 fillira. Ne manje katastrofalna situacija zabeležena je i na tržištu tovljenih svinjama. U Budimpešti ima na skladištima oko 200 vagona masti, a da nema ni najmanje izgleda za njihovu prodju. Cena tovljenih svinja pala je od 1.80 na 80 fillira po kg. Interesantno je, da cene u detalju nisu u istom razmeru i u istom tempu pale kao cene na veliko.

RUSIJA HOĆE EVROPSKO GOSPODARSTVO DA OMETI I SA PONUDAMA JEFTINE MESNATE ROBE.

Ruskoj vladi, kojoj je na čelu Stalin i Molotov, čini se još nije dovoljno, da izvaži žito, drvo, usnje itd. po mnogo jeftinijim cenama, kao što su to u Rusiji same, u Evropu. Baš sada doznajemo da hoće Rusija u okviru pjalietke sagrađiti čitav niz modernih klanica, fabrika za konzervaciju i suhomesnatu robu, da od tamo preplavi čitavu Evropu sa jeftinim mesom i suhomesnatom robom.

U samoj Rusiji je velika oskudica mesa i to takodje kod onih, koji su u stanju, da plate zahtevane visoke cene.

SOVJETI OTVORILI NAJVEĆU FABRIKU KONZERV.

Prema vestima »New-York Timesa« u Stanicija Krimskaja otvorena je prošle godine najveća fabrika konzervi na svetu sa tehničkom pomoći američkih stručnjaka. Godišnji kapacitet ove fabrike iznosi 100 milijuna kutija konzervi povrća i mesa. Fabrika se nalazi u bogatoj oblasti severno od Kavkaza i već je pred nekoliko dana otpremljeno u inozemstvo, a naročito u Englesku 150.000 kutija konzerviranog povrća i mesa. Za sada je u ovoj fabrici zaposleno preko 1000 radnika.

Niske cene stoki u Sremu. Na zadnjem sajmu stoke u Otoku videlo se, kako su niske cene domaćem blagu. Prašići od 2—3 m. plaćani su Din 100 po paru. Krmače velike Din 600—800 po paru. Jedan seljak iz Sotina prodao je dvije oprasite krmače sa 10 malih prasaca za 550 Dinara. Istina, krmače su bile prvaškinje i dosta slabe, ali ih je ipak dao vrlo jeftino.

Opadanje uvoza svinja i masti u Čehoslovačku. Uvoz svinja u Čehoslovačku u februaru o. g. naprama uvozu u januaru o. g. podbacio je za 27.844 komada. U 1931 god. uvezeno je ukupno 5608 svinja, naprama 7542 komada u 1930. godini, što pretstavlja popuštanje od 28 posto. Iz Jugoslavije je uvezeno u februaru o. g. 2446 komada naprama 3595 komada u februaru 1930. godine. Uvoz masti je takodje popustio za preko 50 posto naprama ranijoj godini. U februaru o. g. uvezeno je masti 8245 kvintala naprama 19.500 kvintala u februaru 1931 god.

Inostrana stoka potisnuta s bečkog tržišta. »Neue Freie Presse« donosi veoma karakterističnu vest, da je prošle nedelje na tržištu stokom u St. Marxu bilo od sveukupnog dogona stok 87.8 posto domaće austrijske provenijencije. Iz Čehoslovačke uopće nije dopremljena stoka na bečko tržište, dok je iz Jugoslavije, Madžarske i Rumunjske ukupno dopremljeno samo 248 komada prema 1783 komada iz tuzemstva. Interesantno je, da je od domaće dognane stoke bilo oko 1000 komada tovljene stoke. Ovo pokazuje nastojanje merodavnih austrijskih krugova, da posve potisnu inostranu stoku s bečkog tržišta.

UPUTSTVA ZA PODNOŠENJE MOLBI ZA OTPIS DUGOVANIH POREZA.

Odeljenje poreza Ministarstva finansija, saopštilo je poresku objavu za podnošenje molbi za rashodovanje, otpis dugovanih poreza čiji rok ističe 26. juna 1932. godine, koji glasi:

Poreska objava.

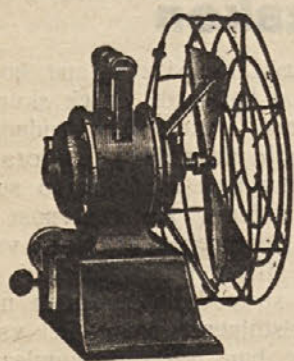
Uputstvo za podnošenje molbi za rashodovanje-otpis dugovanih poreza.

PLUTOVO IZOLACIJO

Plutovu izolaciju, potrebnu za oblogu stijena kod hladiona, ledena, kućeraka i ormara za jela, dobavlja u prvovrsnoj kvaliteti

JELAČIN & KO
LJUBLJANA

Neophodno potreban za svaku mesarsko-kobasičarsku radnju je „Eisluftkompressor“, novi ventilator, koji u kratko vreme bez leda ohladi vazduh, te osuši meso. Struja se troši na sat samo za 2—3 Din. cena je Din 2400.—.

Poručiti se može izravna od tvornice

Alfred Wunderlich,

Deutsche Elektro-Maschinen und Apparate-Bau,
BERLIN, S. 42, Moritzstrasse 14-15.,

ili kod njenog zastupstva:

Rudolf Grudnik, Ljubljana-Dravljje.

Šalje se isključivo samo pouzecom. Kod narudžbe treba navesti, da li se treba za Gleich-, Wechsel- ili Drehstrom te kolika je voltaža i kolika perijoda.

POZOR!

Mesari i kobasičari!

Papir za zavijanje mesa i mesnih proizvoda Vam nudi najjeftinije tvrdka

G. KOVAČ, Ljubljana,
Gajeva ul. št. 2.

Zahtevajte uzorke i cene!

Mesarske strojeve, alat, mirotije, dobijete najjeftinije i u najboljoj izradi samo kot firme

GRUDNIK d. z o. z.
LJUBLJANA-DRAVLJE

Moderno urejena brusiona kao i radiona za popravku mesarsko-kobasičarskih strojeva.

Usluga brza, solidna i tačna!

[Kobasičari!]

Tražim mesto pomoćnika u kobasičarskoj radnji. Odličan sam radnik i verziran u izradjivanju svih vrsti kobasica i suhomesnate robe. Isprave posedujem odlične. Stupiti mogu odmah. Ponude slati na upravu lista pod šifrom »Odličan i vredan«.

Tražim

mjesto poslovođje, skladištara, nabavljača marve ili tomu slično u mesarskoj struci. Primam i dobru radnju na poslotke. U slučaju potrebe raspoložem i sa jamčevinom. — Molim cenj. ponude slati na Upravu lista pod broj 423.

Der Name „DICK-STAH“ ist ein Qualitätsbegriff die Marke **F.DICK** eine Vertrauensmarke! Sie allein verbürgt den echten „DICK“-Stahl. **PAUL F. DICK - Esslingen A. N. - Überall erhältlich!**

Najčuvjeniji masati i noževi su samo oni, sa poznatom svetskom markom **F.DICK!** Zato tražite svuda samo Dickove masate i noževe, jer su najbolji samo oni, sa markom strelice Dick!

„FRIGIDAIRE“

električni automatski strojevi za hladjenje mesa i mesnih proizvoda rade pouzdano posve automatski, pa ne trebaju nikakove posluge ili nadzora, a minimalno troše struju.

Frigidaire automat radi bez ikakove buke, se sam ukopčava i iskopčava.

Frigidaire održava uvek jednoličnu, suhu hladnoću izpod 6° C i time sprečava razvoj mikroba, štetnih za zdravlje i za kvalitet mesa.

U krajevima koji oskudevaju vodom, može se instalirati **Frigidaire**, jer ima kompresora sa kondenzatorima, koji su hladjeni zrakom. Naši se modeli mogu prilagoditi svakoj vrsti posla. Izaberite onaj, koji Vam odgovara.

Na celom svetu ima preko

2,000.000 Frigidaire aparata.

Hladionice i ormari, koji ne nose ime **Frigidaire**, nisu **Frigidaire**, pa stoga ne posjeduju sva odlična svojstva **Frigidaire** strojeva za hladjenje.

Tražite ilustrovane prospekte.

Direktan uvoz te isključiva prodaja za kraljevinu Jugoslaviju:

„JUGOTEHNA“ D. S. O. J.

Ljubljana

Gospodetska c. 3.

Zagreb

Gundulićeva 7.

Beograd

Dobračina 11.

Split

Sinjska ul. 2.

Zastupnici: SAVA NIŠEVIĆ, Novi sad, Kralja Petra 10.

„DRINA“ d. d. Sarajevo, Aleksandrova ul.